

Ефективність та переносимість дієтичної добавки Катарсис Форте у пацієнтів з еректильною дисфункцією

І.І. Горпинченко, А.М. Ситенко

ДУ «Інститут урології НАМН України»

Мета дослідження: оцінювання ефективності та переносимості дієтичної добавки (ДД) Катарсис Форте у пацієнтів з еректильною дисфункцією (ЕД).

Матеріали та методи. Вибірку склали 30 пацієнтів з ЕД (середній бал EF-ПЕФ 17,6±0,16) і середнім віком 50±8 років. Вплив ДД Катарсис Форте на еректильну функцію оцінювали за допомогою сумарного балу і доменів EF-ПЕФ, а на лібідо, оргазм, задоволеність статевим актом і статевим життям у цілому – по зміні відповідних доменів анкети ПЕФ. Курс лікування: ДД Катарсис Форте по 1 капсулі всередину 1 раз на добу протягом 30 днів.

Результати. Після закінчення 30-денного курсу лікування ДД Катарсис Форте у групі пацієнтів з ЕД реєстрували статистично достовірне і клінічно значуще поліпшення основних доменів ПЕФ, що характеризують ерекцію, статевий потяг, оргазм, задоволення статевим актом і статевим життям у цілому. ДД Катарсис Форте істотно (у середньому на 10,4 бала) і достовірно ($p < 0,05$) підвищував інтегральний показник еректильної функції – сумарний бал EF-ПЕФ, поліпшував здатність пацієнта здійснювати інтродукцію і підтримувати ерекцію, достатню для проведення статевого акту, що підтверджувалося збільшенням середніх значень з відповідних питань шкали EF-ПЕФ від 1,5 до 1,9 бала. ДД Катарсис Форте характеризувалася доброю переносимістю, побічні явища на тлі використання виникали тільки у третині пацієнтів і обмежувалися мінущими тахікардією, почервонінням обличчя, закладенням носа (26,7%) і головним болем (3,3%), були легкого ступеня і не вимагали її скасування. Серйозних побічних ефектів не спостерігали. Курс лікування ДД Катарсис Форте протягом 30 днів не приводив до патологічних змін у загальних аналізах крові і сечі, біохімічному аналізі крові.

Заключення. Результати проведеного дослідження є підставою рекомендувати ДД Катарсис Форте до застосування в андрологічній практиці при лікуванні чоловіків з порушенням сексуальної функції.

Ключові слова: еректильна дисфункція, лікування, дієтична добавка, Катарсис Форте.

Еректильна дисфункція (ЕД) – стан, що характеризується нездатністю чоловіка досягати та/або підтримувати ерекцію, достатню для здійснення статевого акту, який задовольняє сексуальні потреби обох статевих партнерів. У популяції чоловіків від 40 до 70 років поширеність ЕД може досягати 52% [1–3]. У той самий час, серед чоловіків, які вперше звертаються за медичною допомогою з приводу ЕД, значну частку (до 25%) становлять особи молодше 40 років [4].

Фактори ризику ЕД:

- гіпертензія;
- гіперліпідемія;
- гіперглікемія;
- куріння;
- зловживання алкоголем/ наркотичними речовинами;

- андрогенний дефіцит;
- травма;
- похилий вік.

Лікування ЕД носить етапний характер. Перший етап лікування ЕД передбачає психосексуальну корекцію у комбінації з препаратами групи інгібіторів фосфодіестерази 5-го типу (іФДЕ5), які застосовують «на вимогу». У разі недостатньої ефективності персональної терапії призначають інтакавернозне або інтрауретральне введення препаратів простагландину, терапію від'ємним тиском. У важких випадках ЕД проводиться ендофалопротезування. Слід зазначити, що для іФДЕ5 притаманний високий рівень відмов протягом першого року з початку лікування, а ендофалопротезування поступово втрачає популярність. Так, до 50%, пацієнтів можуть припинити вживання іФДЕ5 внаслідок невідповідності ефекту очікуванню – 42%, високої вартості – 38%, незручностей при отриманні ліків – 29%, побічних реакцій – 12% [5, 6]. За даними страхової служби Medicare протягом останніх 10 років при збільшенні частоти виявлення ЕД у США на 165% кількість ендофалопротезувань зменшилася майже на 50%.

З іншого боку, значна частка пацієнтів з ЕД бажає потенціювати ерекцію засобами природного походження – дієтичними добавками (ДД), які містять вітаміни, мікроелементи і біологічно активні речовини тваринного і рослинного походження (за деякими оцінками їхня частка становить до 50–60%). На жаль, біологічні механізми більшості ДД дії на ерекцію чітко не встановлені, але теоретично їх можна пояснити покращенням обміну речовин у статевих залозах, прямою стимулювальною дією на пенільну гемодинаміку. Біологічні ефекти, притаманні інгредієнтам ДД Катарсис Форте, дозволяють використовувати її для стимуляції ерекції та покращення якості статевого життя у цілому. Заявляється, що ДД Катарсис Форте є додатковим джерелом біологічно активних речовин і може застосовуватися при порушеннях ерекції, при зникненні або відсутності лібідо, олігопермії, астенозоспермії, еякуляторних дисфункціях, у тому числі пов'язаних з фізіологічним старінням у чоловіків. Враховуючи популярність ДД при сексуальних розладах, об'єктивне оцінювання окремих їхніх представників становить актуальну медичну проблему.

Мета дослідження: оцінювання ефективності та переносимості ДД Катарсис Форте у пацієнтів з ЕД.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Для можливості застосування статистичних методів запланований об'єм вибіркової сукупності склали 30 пацієнтів з ЕД, що знаходилися на амбулаторному лікуванні у ДУ «Інститут урології НАМН України».

Критерії включення:

- чоловіки віком 30–65 років;
- наявність сексуального партнера;
- наявність у пацієнта ЕД;
- сума балів при відповіді на опитувальник EF-ПЕФ <17;
- можливість мати не менше двох статевих контактів на тиждень;

Шкала оцінки ефективності лікування

Висока ефективність	Збільшення сумарного балу опитувальника EF-IIEF після 30 днів вживання ДД більше, ніж на 4 бали у порівнянні з вихідним показником
Помірна ефективність	Збільшення сумарного балу опитувальника EF-IIEF після 30 днів вживання ДД на 2-4 бали у порівнянні з вихідним показником
Низька ефективність	Збільшення сумарного балу опитувальника EF-IIEF після 30 днів вживання ДД менше, ніж на 2 бали у порівнянні з вихідним показником

Таблиця 2

Критерії оцінювання переносимості

Добра	При об'єктивному огляді у динаміці не виявляють які-небудь патологічні зміни або клінічно значущі відхилення, дані лабораторного обстеження достовірно не змінюються і не виходять за межі норми, пацієнт не зазначає прояви побічних реакцій
Задовільна	При об'єктивному огляді у динаміці виявляють незначні зміни, які мають тимчасовий характер і не вимагають зміни схеми лікування і проведення додаткових медичних заходів і/або дані лабораторного обстеження незначно відхиляються від меж норми і/або спостерігаються незначні побічні реакції, що не заподіюють серйозних проблем пацієнту і не потребують відміни препарату
Незадовільна	При об'єктивному огляді у динаміці виявляються патологічні зміни, що вимагають відміни препарату і проведення додаткових медичних заходів і/або дані лабораторного обстеження зазнають клінічно значущі негативні зміни, що тягне за собою необхідність додаткового обстеження і/або спостерігають небажану побічну реакція, яка надає значний негативний вплив на стан хворого, що вимагає відміни препарату і застосування додаткових медичних заходів

– інформована письмова згода пацієнта на участь у дослідженні;
– здатність пацієнта до адекватного співробітництва у процесі дослідження.

Порушення еректильної функції визначається як «нездатність досягати і/або підтримувати ерекцію, достатню для здійснення статевого акту, який задовольняє сексуальні потреби обох партнерів» [8–10].

Програма обстеження складалася з вимірювання артеріального тиску, частоти серцевих скорочень; огляду шкіри і видимих слизових оболонок; об'єктивної оцінки зовнішніх статевих органів і ректальне пальцеве дослідження передміхурової залози, оцінювання ЕД за допомогою опитувальника ІЕФ, EF-IIEF. Лабораторні тести включали загальний аналіз крові (еритроцити, гемоглобін, лейкоцити, ШОЕ); загальний аналіз сечі (рН, питома щільність, білок, глюкоза, лейкоцити, еритроцити, епітеліальні клітини, циліндри).

Пацієнти, які увійшли у дослідження, повинні були вживати ДД Катарсис Форте по 1 капсулі 1 раз на день у першій половині дня після їди протягом 30 днів. Катарсис Форте – ДД, що сприяє стимуляції статевої функції у чоловіків, поліпшенню якості ерекцій, репродуктивної функції, збільшенню тривалості статевих актів. Може застосовуватись при порушеннях лібіді, ерекції, еякуляторних розладах, патології сперми та для надання впевненості при статевих стосунках.

Форма випуску: рожеві капсули, 700 мг. Заявлений склад: одна капсула містить наступні активні інгредієнти: екстракт кордицепсу китайського (*Cordyceps sinensis*), екстракт коренів Еврікоми довголистої (*Eurycoma longifolia*), екстракт плодів Оливи Європейської (*Eurycoma longifolia*), екстракт насіння гарбуза звичайного (*Cucurbita pepo*).

Рекомендації до застосування: ДД до раціону харчування. Можна рекомендувати чоловікам по 1 капсулі 1 раз на день у першій половині дня після їди, запиваючи достатньою кількістю води протягом 2 міс. Або по 1 капсулі за 2 год до інтимної близькості. Перед застосуванням необхідно проконсультуватися з лікарем.

Застереження щодо використання. Протипоказано вжи-

вання у разі індивідуальної непереносимості компонентів Катарсис Форте, вагітним, особам молодше 18 років, при новоутвореннях будь-якої локалізації. Взаємодія з іншими лікарськими засобами невідома.

Загальну оцінку ефективності досліджуваної ДД проводили дослідник і пацієнт на підставі перерахованих критеріїв за відповідною шкалою (табл. 1).

Переносимість Катарсис Форте оцінювали за відповідними критеріями (табл. 2).

Статистичний аналіз. Об'єм вибіркової сукупності склав 30 спостережень. Розподіл пацієнтів характеризувався часткою, середнім та стандартною похибкою. Достовірність відмінностей середніх показників ефективності до (V1) і після лікування (V30) оцінювали за критерієм Уїлкоксона для пов'язаних вибірок. Рівень значущості вважали рівним 0,05 [11].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Після надання інформованої згоди у дослідження були включені 30 пацієнтів, які відповідали критеріям включення/виключення. Групу сформували переважно чоловіки середнього віку з нормальними показниками артеріального тиску та пульсу, без ознак ожиріння (табл. 3).

Середній вік, у якому пацієнти уперше помітили прояви ЕД, становив 33 роки, а її тривалість – 14 роки (табл. 4). У 100% з них розвиток ЕД був поступовим. У 77% зберігалися спонтанні ерекції. У деяких з них (4–5%) ЕД асоціювали з гіполібідемією та передчасною еякуляцією. Майже 84% розладів ерекції були частими або постійними. Важливо, що у всіх пацієнтів на тлі ЕД реєстрували психоемоційний дистрес та дисгармонію сімейних стосунків. Це є свідченням значного негативного впливу ЕД на психоемоційний стан та міжособистісні стосунки пацієнтів та їхніх сексуальних партнерів.

Під час оцінювання вихідного стану статевої функції за шкалою EF-IIEF було встановлено, що групу формували переважно чоловіки з помірно вираженою ЕД, що були здатні досягати ерекції, достатньої для інтроєкції та підтримувати її тільки у 50% випадків (середні показники були близькими до 3 балів

Характеристика пацієнтів досліджуваної групи

Показник	Досліджувана група, n=30
Вік, років	50±8
Вага, кг	74±11
ЧСС, за 1 хв	75±4
САТ, мм рт.ст.	129,7±3,4
ДАТ, мм рт.ст.	83,4±3,6

Таблиця 4

Характеристика ЕД обстежених пацієнтів

Показник	Досліджувана група, n=30
Вік появи ЕД, років	33±6
Тривалість ЕД, років	14±6
Виникнення ЕД: раптове; поступове	0 (0%) 30 (100%)
Частота ЕД: рідкісна; часта; постійна	5 (16,7%) 14 (46,7%) 11 (37%)
Наявність спонтанних ерекцій	23 (76,7%)
Інші сексуальні проблеми: зниження лібідо; передчасна еякуляція	4 (13,3%) 5 (16,7%)
Наявність психоемоційного дистресу: дисгармонійні сімейні відносини	30 (100%) 30 (100%)

Таблиця 5

Вплив ДД Катарсис Форте на відповіді анкети EF-ІІЕФ у пацієнтів з ЕД

Питання	До прийому	Після прийому
1. Частота досягнення ерекції під час сексуальних дій	3,0±0,1	4,7±0,1 p<0,05
2. Здатність уводити статевий член у піхву	3,1±0,1	4,9±0,2 p<0,05
3. Вірогідність введення статевого члена у піхву	2,9±0,4	4,5±0,3 p<0,05
4. Здатність підтримувати ерекцію після інтродукції	2,6±0,1	4,8±0,1 p<0,05
5. Важкість підтримання ерекції	2,7±0,2	4,4±0,1 p<0,05
6. Впевненість у здатності досягати та підтримувати ерекцію	3,3±0,1	4,7±0,1 p<0,05
Середній сумарний бал EF-ІІЕФ	17,6±0,16	28±0,15 p<0,05

Примітка: p – достовірність відмінностей показників до та по завершенні вживання ДД Катарсис Форте.

за всіма питаннями). Крім того, опитування виявило, що типовими для групи були помірна впевненість у здатності досягати та підтримувати ерекцію (табл. 5).

По закінченні 30-денного курсу лікування ДД Катарсис Форте було зареєстроване статистично достовірне і клінічно вагоме збільшення середніх балів за всіма питаннями, що характеризують такі якості пацієнта, як здатність досягати, підтримувати ерекцію, здійснювати інтродукцію та впевненість у цьому, і, як наслідок, середнього сумарного балу EF-ІІЕФ. У результаті, вихідний середній сумарний EF-ІІЕФ, який до лікування свідчив про наявність ЕД середньої важкості більшості пацієнтів, по закінченні відповідав легкому ступеню.

Відомо, що курс терапії ДД Катарсис Форте окрім впливу на EF-ІІЕФ позитивно позначався на доменах ІІЕФ, що характеризують лібідо, оргазм, задоволеність статевим актом і задоволеність статевим життям у цілому (табл. 6).

Подібний ефект очевидно пов'язаний з покращенням

ерекції під дією ДД Катарсис Форте. І справді, ерекція є фундаментальним феноменом чоловічої сексуальної функції, що прямо пов'язана з такими психоемоційними характеристиками, як задоволеність статевим актом і статевим життям у цілому. Збільшення здатності досягати та підтримувати ерекцію, достатню для інтродукції, логічно веде до збільшення частоти оргазмів і, таким чином підвищує сумарний бал цього домену. Механізмом позитивного зворотного можна також пояснити збільшення сумарного балу домену сексуального потягу.

Наслідком зазначених вище ефектів стало те, що 26 (86,7%) пацієнтів оцінили ефективність ДД Катарсис Форте як «відмінну», 3 (10%) – як «хорошу», 1 (3,3%) – як «задовільну». За оцінкою дослідників: «хороший» ефект ДД Катарсис Форте спостерігали у 27 (90%), «задовільний» – у 8 пацієнтів.

Для впровадження ДД у клінічну практику не менш важливим критерієм оцінки, ніж ефективність, є переносимість. Необхідно зазначити, що всі пацієнти добре переносили

ДД Катарсис Форте позитивно впливає на домени ПЕФ

Домен	Досліджувана група, n=30	
	До вживання	Після вживання
Оргазм (питання 9, 10)	3,3±0,8	7,9±0,8 p<0,05
Статевий потяг (питання 11, 12)	6,2±0,6	9,5±0,9 p<0,05
Задоволеність статевим актом (питання 7, 8)	5,2±0,8	8,9±1,2 p<0,05
Загальна задоволеність сексуальним життям (питання 13, 14)	4,8±0,4	8,7±1,1 p<0,05

Примітка: p – достовірність відмінностей показників до і після вживання ДД Катарсис Форте.

Таблиця 7

Показники периферійної крові у пацієнтів з ЕД до і після вживання ДД Катарсис Форте

Показник	До вживання	Після вживання
Еритроцити, 10 ¹² /л	4,4±0,2	4,6±0,3 p>0,05
Гемоглобін, г/л	126±4,0	129±3,8 p>0,05
Лейкоцити, 10 ⁹ /л	6,4±0,4	6,6±0,4 p>0,05
Паличкоядерні, %	2,7±0,2	2,8±0,3 p>0,05
Сегментоядерні, %	53,2±4,4	57,1±4,3 p>0,05
Лімфоцити, %	30,3±2,4	31,7±2,1 p>0,05
СОЕ, мм/ч	6,0±1,2	5,0±1,0 p>0,05

Примітка: p – достовірність різниці показників до та після вживання ДД Катарсис Форте.

Таблиця 8

Основні біохімічні показники крові у пацієнтів з ЕД до і після вживання ДД Катарсис Форте

Показник	До вживання	Після вживання
Загальний білок, г/л	76,1±1,2	77,1±1,4 p>0,05
АлАТ, ммоль/ч-л	0,24±0,06	0,25±0,07 p>0,05
АсАТ, ммоль/ч-л	0,22±0,06	0,24±0,04 p>0,05
Білірубін, мкмоль/л	8,4±0,8	8,6±0,7 p>0,05
Холестерин, ммоль/л	4,2±0,5	4,6±0,7 p>0,05
Креатинин, ммоль/л	0,095±0,005	0,098±0,006 p>0,05
Сечовина, ммоль/л	6,1±0,8	5,9±0,4 p>0,05
Глюкоза, ммоль/л	3,6±0,7	3,9±0,6 p>0,05

Примітка: p – достовірність відмінностей показників до і після вживання ДД Катарсис Форте.

ДД Катарсис Форте. Побічні явища зареєстровані у 9 (30%) пацієнтів, мали легкий ступінь важкості і не потребували відміни ДД. З них 8 (26,7%) пацієнтів повідомили про виникнення серцебиття, почервоніння обличчя та закладеність носа. Ці явища з'являлися в інтервалі 30 хв–1 год після вживання ДД. В 1 (3,3%) пацієнта після вживання ДД виникав головний біль. Серйозних небажаних явищ не відзначали. Крім того, вживання ДД Катарсис Форте протягом 30 днів не призводило до клінічно вагомих змін у загальному та біохімічному аналізах крові (табл. 7, 8) та загальному аналізу сечі (дані не наведені).

ВИСНОВКИ

1. Курс лікування дієтичною добавкою Катарсис Форте (по 1 капсулі 1 раз на день протягом 30 днів) у пацієнтів з еректильною дисфункцією приводить до статистично достовірного та клінічно вагомого покращання ключових доменів ПЕФ, що характеризують ерекцію, статевий потяг, оргазм, задоволеність статевим актом та статевим життям у цілому.
2. ДД Катарсис Форте істотно та достовірно покращує здатність пацієнта здійснювати інтроєкцію та підтримувати ерекцію, достатню для проведення статевого акту, що підтверд-

жується збільшенням середніх балів за відповідним питанням шкали EF-IIEF від 1,5 до 1,9 бала.

3. ДД Катарсис Форте суттєво (у середньому на 10,4 бала) і достовірного ($p < 0,05$) підвищує інтегральний показник еректильної функції – сумарний бал EF-IIEF.

4. ДД Катарсис Форте характеризується доброю переносимістю: побічні явища на тлі вживання виникали тільки у третини пацієнтів, обмежувалися транзиторними тахікардією, почервонінням обличчя, закладеністю носа (26,7%) та головним

болем (3,3%), мали легкий ступінь і не вимагали відміни ДД. Серйозних небажаних явищ не відзначали.

5. Курс лікування ДД Катарсис Форте протягом 30 днів не призводив до патологічних змін у загальних аналізах крові і сечі, біохімічному аналізі крові.

6. Результати проведеного дослідження дають підстави рекомендувати ДД Катарсис Форте до застосування в андрологічній практиці при лікуванні чоловіків із порушенням сексуальної функції.

Эффективность и переносимость диетической добавки Катарсис Форте у пациентов с эректильной дисфункцией
И.И. Горпинченко, А.М. Сытенко

Цель исследования: оценить эффективность и переносимость диетической добавки (ДД) Катарсис Форте у пациентов с эректильной дисфункцией (ЭД).

Материалы и методы. Выборку составили 30 пациентов с ЭД (средний балл EF-IIEF 17,6±0,16) и средним возрастом 50±8 лет. Влияние ДД Катарсис Форте на эректильную функцию оценивали при помощи суммарного балла и доменов EF-IIEF, а на либидо, оргазм, удовлетворённость половым актом и половой жизнью в целом – по изменению соответствующих доменов анкеты IIEF. Курс лечения: ДД Катарсис Форте по 1 капсуле внутрь 1 раз в сутки в течение 30 дней.

Результаты. По окончании 30-дневного курса лечения ДД Катарсис Форте в группе пациентов с ЭД регистрировали статистически достоверное и клинически значимое улучшение основных доменов IIEF, характеризующих эрекцию, половое влечение, оргазм, удовлетворённость половым актом и половой жизнью в целом. ДД Катарсис Форте существенно (в среднем на 10,4 балла) и достоверно ($p < 0,05$) повышал интегральный показатель эректильной функции – суммарный балл EF-IIEF, улучшал способность пациента осуществлять интроекцию и поддерживать эрекцию, достаточную для проведения полового акта, что подтверждалось увеличением средних значений по соответствующим вопросам шкалы EF-IIEF от 1,5 до 1,9 балла. ДД Катарсис Форте характеризовалась хорошей переносимостью, побочные явления на фоне использования возникали только у трети пациентов и ограничивались преходящими тахикардией, покраснением лица, заложенностью носа (26,7%) и головной болью (3,3%), были легкой степени и не требовали ее отмены. Серьезных побочных эффектов не отмечали. Курс лечения ДД Катарсис Форте в течение 30 дней не приводил к патологическим изменениям в общих анализах крови и мочи, биохимическом анализе крови.

Заключение. Результаты проведенного исследования дают основания рекомендовать ДД Катарсис Форте к применению в андрологической практике при лечении мужчин с нарушением сексуальной функции.

Ключевые слова: эректильная дисфункция, лечение, диетическая добавка, Катарсис Форте.

Efficacy and tolerability of dietary supplement Catharsis Forte in patients with erectile dysfunction
I.I. Gorpynchenko, A.M. Sytenko

Objective: to evaluate the efficacy and tolerability of the dietary supplement (DS) Catharsis Forte in patients with erectile dysfunction (ED).

Patients and methods. The sample population consisted of 30 patients with ED (EF-IIEF = 17,6±0,16) and a mean age of 50±8 years. Effect of DS Catharsis Forte on erectile function was assessed using the EF-IIEF total score and domains. Libido, orgasm, satisfaction with sexual intercourse and sexual life in general to change the IIEF questionnaire respective domains. Treatment course: DS Catharsis Forte 1 capsule per os 1 time a day for 30 days.

Results. After 30 days of treatment DD Catharsis Forte in the group of patients with ED we registered a statistically significant and clinically meaningful improvement in the basic IIEF domains characterizing erection, libido, orgasm, satisfaction with sexual intercourse and sexuality in general. DS Catharsis Forte significantly (by an average of 10,4 points, $p < 0,05$) increased the integral index of erectile function – total score EF-IIEF, improves the ability of the patient to carry out introyection and maintain an erection sufficient for sexual intercourse, which was confirmed by an increase in the average values of the relevant questions of EF-IIEF scale from 1,5 to 1,9 points. DS Catharsis Forte was well tolerated: adverse events occurred in patients receiving only one third of patients and limited transient tachycardia, facial flushing, nasal congestion (26,7%) and headache (3,3%) were mild and did not They demanded its abolition. No serious side effects were noted. The treatment course of DS Catharsis Forte for 30 days did not lead to pathological changes in the general analysis of blood and urine and blood chemistry.

Conclusion: The results of the study give reason to recommend DD Catharsis Forte for use in andrological practice in the treatment of men with impaired sexual function.

Key words: erectile dysfunction, treatment, dietary supplement, Catharsis Forte.

Сведения об авторах

Горпинченко Игорь Иванович – ГУ «Институт урологии НАМН Украины», 04053, г. Киев, ул. В. Винниченко, 9а.
E-mail: sexology@sexology.kiev.ua

Сытенко Андрей Михайлович – ГУ «Институт урологии НАМН Украины», 04053, г. Киев, ул. В. Винниченко, 9а.
E-mail: andrew.sytenko@gmail.com

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Горпинченко И.И. Эректильная дисфункция: диагностика и современные методы лечения // Здоровье мужчины. – 2002. – № 1. – С. 9–11.
2. Горпинченко И.И., Мирошников Я.О. Эректильная дисфункция. – Л., «Медицина світу», 2003.
3. Сексология и андрология / Под ред. А.Ф. Возианова, И.И. Горпинченко. – К.: Абрис, 1997. – 880 с.
4. Capogrosso P., Colicchia M, Ventimiglia E, Castagna G, Clementi MC, Suardi N, Castiglione F, Briganti A, Cantiello F, Damiano R, Montorsi F, Salonia A. One patient out of four with newly diagnosed erectile dysfunction is a young man – worrisome picture from the everyday clinical practice. J Sex Med. – 2013 Jul;10(7):1833–41.
5. Hatzimouratidis K., Hatzichristou D. Phosphodiesterase type 5 inhibitors: unmet needs. //Curr. Pharm. Des. 2009; 15(30): 3476–85.
6. Jiann B.P., Yu C.C., Su C.C., Tsai J.Y.

Compliance of sildenafil treatment for erectile dysfunction and factors affecting it. Int J Impot Res. 2006 Mar-Apr;18(2):146–9.
7. Drewes SE, George J, Khan F. Recent findings on natural products with erectile-dysfunction activity //Phytochemistry. 2003 Apr; 62(7): 1019–25.
8. Методичні рекомендації з клінічних випробувань лікарських засобів в Україні. – К.: МОПОН, 1999. – С. 1–74.
9. Capelleri J.C., Rosen R.C., Smith M.D., Quirk F., Maytom M.C., Mishra A., Osterloh I.H. Some developments on the International Index of Erectile Dysfunction (IIEF) // Drug Information Journal, 1999. – Vol. 33. – P. 179–190.
10. Rosen R.C., Riley A., Wagner G. et al. The International Index of Erectile Function (IIEF): a multidimensional scale for assessment of erectile dysfunction // Urology. – 1997. – V. 49. – P. 822–830.
11. Гланц С. Медико-биологическая статистика. Пер. с англ. – М.: Практика, 1998. – 459 с.

Статья поступила в редакцию 07.12.2016

Спецпропозиція для лікарів

Катарсіс Форте

100% натуральний продукт

Нормалізація та відновлення потенції

Збільшення тривалості статевого акту

Нормалізація та підвищення
рівня тестостерону

Усунення запальних процесів
передміхурової залози

Профілактика аденоми та простатиту

Нормалізація сечовиділення

Ефективний і безпечний

**Ми зацікавлені у співпраці та шукаємо партнерів
для побудови мережі збуту.**

Телефон для довідок:

www.katarsis-forte.com.ua

(067) 616 88 87